УДК 821.161.2 – 3.09 – 053. 81 «20»

КОНЦЕПЦІЯ РАДЯНСЬКОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІЖНІЙ ПРОЗІ ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Кушнерюк Ю.Р., к. філол. н., ст. викладач

Запорізький національний університет

У статті аналізуються особливості моделювання соціального і культурного простору радянської епохи в прозі сучасних українських авторів С.Андрухович, Л.Денисенко, С.Жадана, И.Карпи, Н.Сняданко. Авторська концепція досвіду соціальної адаптації досліджується в контексті проблем ідентичності нового літературного покоління.

Ключові слова: ідентичність, літературне покоління, стереотип, молодіжна проза.

Кушнерюк Ю.Р. КОНЦЕПЦИЯ СОВЕТСКОЙ МЕНТАЛЬНОСТИ В УКРАИНСКОЙ МОЛОДЕЖНОЙ ПРОЗЕ НАЧАЛА XXI СТОЛЕТИЯ / Запорожский национальный университет, Украина.

В статье анализируются особенности моделирования социального и культурного пространства советской эпохи в прозе современных украинских писателей С.Андрухович, Л.Денисенко, С.Жадана, И.Карпы, Н.Сняданко. Авторская концепция опыта социальной адаптации исследуется в контексте проблем идентичности нового литературного поколения.

Ключевые слова: идентичность, литературное поколение, стереотип, молодежная проза.

Kushneryuk Y.R. CONCEPTION OF SOVIET MENTALITY IN UKRAINIAN YOUTH PROSE BEGIN TWENTIETH CENTURY / Zaporizhzhya national university, Ukraine.

In article particularities of modeling social and cultural space of the soviet epoch in prose of the modern ukrainian writers S.Andruhovych, S.Zhadan, L.Denisenko, I.Karpa, N.Snyadanko are analysed . The author's concept of the experience to social adaptation in context of the problems of identyty new literary generation is researched.

Key words: identity, literary generation, stereotype, youth prose.

В українській літературі 90-х років і початку XXI століття закономірно постала проблема ідентифікації молодих авторів-початківців, які досить активно ввійшли в літературний простір і заволоділи увагою передовсім молодіжної читацької аудиторії, зруйнувавши стереотип «непопулярної в масах української літератури». У літературознавчій парадиґмі твори нового покоління поступово отримали таке жанрове визначення, як «молодіжна проза» (наприклад, у роботах Н.Герасименко [1], Я.Голобородька [2], Я.Поліщука [3], Р.Харчук [4] та ін.), сформоване на основі іронічних визначень у критиці («пубертатний підлісок», «підлітково-дитяча літературна альтернатива» та ін.). Не останню роль у популяризації подібного типу літератури відіграли маркетингові стратегії, які були адаптовані в українській видавничій перспективі кінця XX століття. У зв'язку з цим Н.Зборовська наголошує на тому, що масова література потребує динаміки тих цікавих історій, які наявні у творах молодих авторів [5, 4]. Дослідниця проте визначає її як опозиційну (як таку, що виникла внаслідок урбанізації та індустріалізації) по відношенню до «народної української літератури» [5, 5].

Характерною ознакою сучасного літературного процесу є збільшення кількості молодих авторів, які за відсутності адекватних жанрових визначень різновидів масової літератури (пошук яких триває) відносяться критикою до молодіжної прози. Претензії критики до стилістичної невправності, доцільності масштабів культурної провокації в ній часто ігноруються молодими письменниками, яких влаштовує сам факт самореалізації. Глибокий аналіз прози С.Андрухович, Л.Денисенко, Л.Дереша, С.Жадана, Т.Малярчук, С.Пиркало, С.Поваляєвої, Н.Сняданко, О.Скоробагатько, С.Ушкалова і багатьох інших авторів (невідомих широкому загалу) визначає актуальність проблеми літературного покоління, яке прагне реалізуватися в слові.

Основою виокремлення літературного покоління Л.Демська вважає «поколіннєве переживання», тобто, спільний аспект світовідчуття [6, 157]. Схожі міркування висловлює А.Дністровий, стверджуючи відносність і неадекватність узвичаєної практики позначення літературного покоління десятилітніми відрізками і віддаючи перевагу ідейно-естетичним характеристикам, „спільному духовному стресу" (аналогічно твердженню Л.Демської) і належності до постколоніальної культури (солідаризуючись із М.Павлишиним [8]) [7, 16]. На основі цих критеріїв структурує український літературний процес 80-90-х XX ст. Т.Гундорова, визначаючи Чорнобиль як „символічну культурну подію", яка позначилася на структуруванні літпроцесу [9, 8]. При цьому не можна не врахувати думку Л.Демської про те, що спільний духовний стрес (кінець радянської імперії) як ознака єдності літературного покоління все ж таки викликав різні реакції «сімдесятників» і «вісімдесятників» [6, 161]. Характеризуючи стратегії пошуку нової ідентичності українською літературою 90-х років, Я.Поліщук зауважує, що факти «порахунку» із нав'язаною системою цінностей наявні в творчості молодших літераторів, які, хоч і не зазнали «тиску колоніальних стандартів», проте активно «оскаржують» минуле, продовжуючи традицію «символічного прощання з імперським минулим» [3, 296]. У зв'язку з цим привертає увагу цілісна концепція радянської ментальності як об'єкт і контекст критичного переосмислення власної позиції і

перспектив подальшого існування. Твори Л.Денисенко, С.Жадана, І.Карпи, Н.Сняданко неодноразово потрапляли в поле зору критики, проте названі тенденції подані дещо суб'єктивно й упереджено (Р.Харчук) і при їхньому аналізі не конкретизовані деякі аспекти, цілісне дослідження яких є завданням цієї статті, а саме тип героя, витоки культурної провокації текстів та як наслідок неадекватне сприйняття їх читацькою публікою, мовностилістичні аспекти тощо. Така реакція є закономірною, адже, як стверджує А.Кушнір, «такі тексти провокують певну розгубленість у читача, який мусить для себе з'ясувати, як він має на цей текст реагувати» [10, 19]. Окрім того твори Н.Сняданко, Л.Денисенко найменш досліджені під означеним кутом зору.

Інтонація переосмислення соціокультурної ситуації 80-90-х у різних авторів коливається від меланхолійного ностальгійного ліризму (Н.Сняданко) до амбівалентної оцінки (С.Жадан) та неприхованої агресії та відвертого осміювання (І.Карпа). Причому це стосується не тільки нещодавнього радянського минулого, а й сучасності, у якій закономірно відчутні деструктивні імпульси радянської ментальності (у творах «Перламутрове порно» і «Фройд би плакав» І.Карпи обсервуються переважно стереотипи соціуму 90-х). Свідомість нового літературного покоління, «посттоталітарна свідомість», на думку Т.Гундорової, виростає «на ґрунті розвінчування офіційної правди» і виявляється на мовному рівні актуалізацією численних стереотипів і формуванням особливого ідіолекту [9, 177]. Особливо яскраво в порівнянні з творами Л.Денисенко, Н.Сняданко виявляються ці тенденції у творах І.Карпи і С.Жадана. Я.Голобородько, характеризуючи «стьоболюбіє» І.Карпи, наголошує на тому (розширюючи цим спектр параметрів жанрової ідентифікації молодіжної прози), що така тенденція наявна в «молодіжному…пубертатному стилі мовлення» [2, 151].

Якщо глибоко розглядати проблему естетичної доцільності вияву «духу заперечення» насамперед «обсценною мовою» на перехресті різних наукових перспектив, то не можна оминути тенденцій полеміки між провідними і маргінальними фактами культури: нормою і трансгресією, загальноприйнятим і провокативним, літературною мовою і жаргоном. Ключові праці, які досліджують цю проблематику (Дж.Долімор [11, 47]) наголошують на факті активізації дисидентства засобами панівної культури. Отже, перманентно центральні і маргінальні форми культури почергово змінюють одна одну в історії. Саме цим можна додатково пояснити феномен відторгнення радянської ментальності в такий спосіб, який реалізується різноманітними формами в літературі («стьоб», агресія, насильство, іронія, поширення сленгу і грубої лайки). Особливо неприйнятними є специфічні мовні стратегії цих творів, які піддаються гострій критиці як при захистах дипломних робіт, так і на шпальтах критичних видань. Так, С.Павличко мотивувала «ейфорію розправи над словесними табу» свободою (скасуванням цензури, загальною лібералізацію суспільства), яка «виявилася своєрідним шоком, від якого література досі не відійшла» [12, 183]. Дослідники і критики таких текстів часто сумніваються в процесі літературознавчої ідентифікації подібних елементів стилю, покладаючись на специфіку естетичної парадигми постмодерну і пропонуючи розглядати їх у контексті новітніх психоаналітичних і наратологічних методологій (наприклад, коментарі до роману Є.Галяса «Пісьма братана» (2006) В.Балдинюк [13]). Натомість С.Павличко категорично стверджувала, що «для багатьох свобода досі вичерпується напівпорнографічними віршами або оповіданнями» [12, 183]. Такі тенденції безпосередньо вмотивовані загальнокультурною ситуацією в суспільстві, тому більшість дослідників називають такі тенденції „хворобою переходу". Необхідно звернути увагу на той факт, що такі мовностилістичні особливості (а вони присутні, хоча багато говорять про відсутність стилю в молодій прозі, у якій свобода «вільним птахом ширяє» [14, 6]) складають основу авторської концепції, і читачам, можливо, варто спромогтися подолати «моменти мовної деконструкції» (В.Балдинюк [13, 68]) таких творів. Негативним аспектом цієї проблеми може бути питання стійкості, тривалості й масштабів розповсюдження таких мовних стратегій, а також їхнього впливу на процес формування культури читання в українському суспільстві. При цьому важливо врахувати деструктивні імпульси, закладені в літературі такого рівня (на яких акцентує увагу Н.Зборовська [5, 6]) та їхній соціально-політичний резонанс (наприклад, нещодавній скандал навколо нового твору О.Ульяненка). Однак недоречно також повчати автора або вимагати від нього «рейвової літератури, але без мату» (Р.Харчук [4, 210]), оскільки подібний рівень мовного висловлення вочевидь є одним із аспектів політик репрезентації нового покоління в межах визначеного жанрового напрямку літератури, які потребують окремого глибокого і адекватного мовознавчого дослідження. Варто наголосити також на потужних комунікативних можливостях «обсценної мови», яка спричиняє ефект культурного шоку і є стимулом активізації функції читача як співтворця тексту. На сучасному етапі важко витлумачити однозначно внутрішні механізми потреби подібного рівня мовної репрезентації, адже такі авторки, як Н.Сняданко і Л.Денисенко не використовують потенцій мовного епатажу, компенсуючи його на інших рівнях тексту.

Такі світоглядні стратегії є основою формування відповідної фабульної структури твору, яка відбиває безперервний процес ідентифікації покоління. Характерною рисою такої фабули є мотиви мандрів, що символізують безпритульність і невизначеність світоглядної перспективи. Це може бути поїздка в Німеччину чи у Варшаву з коханцем («Колекція пристрастей…» або «Чебрець в молоці» Н.Сняданко),

безцільні блукання містом і перевдягання в жіночий одяг («Забавки з плоті і крові» Л.Денисенко), численні подорожі в повістях С.Жадана, І.Карпи.

Простір присутності героя – чужі квартири, тимчасові готелі, потяги, машини, тобто, той простір, який йому не належить. Таке відчуття безпритульності виявляється в описі номенклатурної квартири випадкової коханки, до якої періодично потрапляють герої С.Жадана («Депеш Мод»). Вона є простором існування тих, хто «окопався на зелених пагорбах життя переважно з сонячного його боку», простором існування, привласненим за правом попереднього покоління (Микола Іванович, представник владних структур, є трагікомічним уособленням цього права, адже невипадково в діалогах із протагоністом твору постійно вживає присвійний займенник («Депеш мод» С.Жадана [15, 184])). Цікавою подробицею є ситуація співжиття представників субкультур в одному помешканні як спроба відновити пошкоджену цілісність свого світу в намощуванні кубла з постільної білизни і перебуванні в ньому з їжею і книгами, у чому проступає інфантильний страх перед зовнішнім світом («Перламутрове порно» І.Карпи). Таке відчуття опановує протагоніста твору «Чебрець в молоці» Н.Сняданко як втрата сприйняття автентичності стародавньої архітектури міста внаслідок поглинання інтимного простору соціальним.

Аналогічні потенції закладені в структурному ядрі персонажів, які являють характерний соціальний тип сучасності – «фланер», людина, яка не сприймає серйозно соціальні зв'язки, мандрує поверхнею життя (З.Бауман [16]). Це характерно, в основному, для творів С.Жадана, І.Карпи. Сам автор зізнається в інтерв'ю, що «потрібно простіше ставитися до життя» [17, 38]. У цих словах виявляється стиль мислення прийдешнього покоління, окремим представником якого є «спадкоємець», «людина масова» (про що писав на початку століття Х. Ортега-і-Гасет). Закономірно, що Р.Харчук прагне віднайти кінематографічні аналогії в російському фільмі «Брат» із подібним типом героя у С.Жадана [4, 214]. Проте герої останнього не відповідають такій соціальній метафорі в повному обсязі, адже лейтмотивом їхніх духовних шукань є прагнення визначення напрямку руху («…куди я маю їхати і хто на мене там чекає…» [15, 61]). Не зовсім адекватною є інтерпретація реальної постаті автора як «войовничого безбатченка» по відношенню до літературних авторитетів ([4, 211]), хоча зауваження щодо відсутності батьківського авторитету і сучасної ціни здобуття свободи – це своєрідний виклик авторові реалізувати обов'язок в реальній соціокультурній поведінці [4, 212-213]. При цьому варто відзначити той факт, що С.Жадан – учасник громадських акцій, тому звинувачення в «дешевизні» епатажу у зв'язку з цим виглядають безпідставними. Світоглядні відмінності між літературними «батьками і дітьми» логічно актуалізовані у творах у процесі пошуків ідентичності, тому «войовничий» пафос при цьому цілком зрозумілий, адже в контексті суспільно-політичної і культурної ситуації 90-х, проектів формування відкритого громадянського суспільства офіційна радянська версія історичних подій є неприйнятною: «…не подобається мені його (В.М.Сосюри – Ю.К.) постійне недомовляння…» («Anarchy in UKR») [15, 242]. У такій ситуації єдино правильним шляхом є інтуїтивне балансування на межі поміж різними варіаціями істини: «радість і спокій тримаються саме на великому логічному поєднанні тисячі нікому не потрібних, аномальних шизофренічних штук, які … дають тобі, врешті-решт, повне уявлення про те, що таке щастя…» [15, 209]. Саме тому внутрішньою потребою героя є брехня міліцейському генералові про смерть декана («Депеш Мод» С.Жадана), полеміка з традиційними літературними авторитетами, яка може видатися блюзнірством, як і рецепти виготовлення вибухівки (або наркотичних речовин у творах Л.Дереша) політичною провокацією. У дійсності ж автор дистанціюється від певної політичної позиції і відкидає звинувачення в заклику до насильницьких дій, вважаючи їх, якщо вони відбуваються, «внутрішньо вмотивованими і виправданими» як варіант «боротьби з системою за допомогою власних шкідливих звичок» [18, 13].

У жіночій версії конфлікту поколінь наявні аналогічні інтенції. Наприклад, як стверджує Г.Улюра, в романі «Забавки з плоті і крові» Л.Денисенко, «широко експлуатованого символічного змісту» набуває постать старигана Хема (його творчістю захоплюється матір героя), який є «втіленням конфлікту поколінь», «уособленням традиційної маскулінності, на противагу якій діє руйнуючий шаблони ґендерної ідентичності Ерік» [19, 70]. Н.Сняданко не експлуатує символи радянської епохи (як С.Жадан). Покоління рефлексії приховано за зовнішньою подієвою структурою твору – сімейними перипетіями рідної і близької родин оповідача-протагоніста. Напруга конфлікту посилюється контекстом ґендерної стратифікації в зображенні міжособистісних відносин дівчаток, їхніх матерів із представницями адміністративних структур (радянськими вчительками, лікарками і медсестрами міських лікарень).

Таку світоглядну ситуацію можна назвати комунікативним розривом, при якому учасники конфлікту не бажають дійти порозуміння. Г.Паламарчук, акцентуючи проблему колоніальної та тоталітарної спадщини у свідомості українського культурного істеблішменту, наголосила на тому, що „плоди тоталітаризму – наші традиційники в літературі й наші постмодерністи в ній же" [20, 170]). Правомірність такої характеристики не можна заперечити, адже в ситуації невизначеності насамперед дієвим є емоційний фактор. У такому світоглядному контексті зрозумілими стають літературні провокації для посвячених осіб із «тусівкового» середовища. Наприклад, іронічна післямова П.Загребельного до роману «Депеш Мод» С.Жадана, яка могла бути написана самим автором, а «метр історичної романістики» міг не здогадуватися про її існування (як зазначає О.Соловей [21, 335]). Такі

містифікації підтверджують літературне амплуа автора – «сумний клоун», «панк, що не хоче ставати дорослим», «революціонер «бездомного» й «алкогольного» покоління 1990-х» (Т.Гундорова [9, 167]). Своєрідним літературним компромісом світоглядних розбіжностей і в критиці, і в художніх текстах є доволі оригінальна повість «Старі люди» С.Андрухович. У ній окремі вигадані історії та елементи приватної родинної хроніки самої авторки є спробою осягнення світовідчуття на різних вікових етапах людського життя без упередження і юнацького егоїзму. Ю.Іздрик у передмові до цієї повісті зауважив, що образ головної героїні – «своєрідний фантом, який Софія пробує запустити у власне майбутнє» [22, 7]. Така проблематика простежується і в повісті «Чебрець в молоці» Н.Сняданко, в основі сюжету якої глибоке емоційне переживання почуття самототожності в процесі виходу за межі свого статично-визначеного «я» у сферу множинності чуттєвих станів (матері, подруг, батька, бабусі та ін..), усвідомлення власної співпричетності людській історії та її незворотності: «…але люди мого покоління переважно більш вимогливі до інших…» [23, 48]. Подібні тенденції наявні в монологах повісті «Депеш Мод» С.Жадана, у яких з'ясовується перспектива світобачення молодого покоління і витоки «їхньої (батьківської – Ю.К.) персональної великої депресії» [15, 60]. Відмінність емоційної тональності названих творів у різкому неприйнятті лицемірства світоглядного компромісу – головного елементу концепції радянської ментальності в «чоловічій версії»: «…совок видавив із них все людське, перетворивши на напівфабрикати для дяді сема…», «…з якою ненавистю і відразою вони дивляться на власних дітей» [15, 60].

Отже, не варто все ж перебільшувати міру оскарження минулого і ступінь свободи у творах молодіжної прози, адже, як зауважує О.Довженко, у «це покоління, як і в музику «Depeche Mode», треба вслухатись і вчитатись, аби за індустріально-урбаністичним панциром побачити все ті самі, такі банальні й незмінні, людські цінності» [24]. Концептуалізована радянська ментальність у згаданих творах є моментом відліку історичного здійснення індивідуального сценарію життя нового покоління. Саме тому не варто шукати в цій прозі прощення й відпущення батьківських гріхів, оскільки кожне нове покоління має право «постати проти батька», до того ж такі процеси є закономірними з огляду на діалектику історичної необхідності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Герасименко Н. Наші підлітки – жертви Стівена Кінга / Ніна Герасименко // Слово і час. – 2008. – № 4. – С. 43 – 48.
2. Голобородько Я. ММП-XXI, або стьоболюбіє (Ірен Карпа) / Ярослав Голобородько // Березіль. – 2008. – № 3-4. – С.149-154.
3. Поліщук Я.О. Література як геокультурний проект: Монографія / Ярослав Олексійович Поліщук. – К.: Академвидав, 2008. – 304 с. (Монограф)
4. Харчук Р.Б. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навчальний посібник / Роксана Борисівна Харчук. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 248 с. (Альма-матер).
5. Зборовська Н. Сучасна масова література в Україні як загальнокультурна проблема / Ніла Зборовська // Слово і час. – 2007. – № 6. – С.3 – 8.
6. Демська Л. Справжнє обличчя літературного покоління дев'яностих – спроба ідентифікації / Л.Демська // Кур'єр Кривбасу. – 2002. – № 149. – С. 156 – 162.
7. Дністровий А. „Шістдесятники" – „дев'ятдесятники": тяглість, розриви, конфронтація? / А.Дністровий // Українська мова та література. – 2005. – № 15 (415). – С. 16 – 18.
8. Павлишин М. Козаки в Ямайці: постколоніяльні риси в сучасній українській культурі / М.Павлишин // Українська мова та література. – 2005. – № 15 (415). – С. 14 – 15.
9. Гундорова Т. Український літературний постмодерн / Тамара Гундорова. – К.: Критика, 2005. – 263с.
10. Кушнір А. Бути Жаданом / Антон Кушнір // Дзеркало тижня. – 2005. – № 51 (579) 30 грудня. – С.19.
11. Долімор Дж. Сексуальне дисидентство: від Августина до Вайлда, від Фройда до Фуко / Пер. з англ. І.Гарник, П.Таращук. – К.: Вид-во Соломії Павличко „Основи", 2004. – 558 с. – Бібліогр.: с.515 – 545.
12. Павличко С. Фемінізм / Соломія Павличко. – К.: Вид-во Соломії Павличко „Основи", 2002. – 322 с.
13. Балдинюк В. Листи щастя, або фантастичні пригоди наївного генія / Віра Балдинюк // Слово і час. – 2006. – № 2. – С.67 – 68.

14. Логвиненко О. Кому на дорогу: Огляд молодої прози / О.Логвиненко // Літературна Україна. – 2001. – 1 квітня. – С. 6.

15. Жадан С. Капітал / Сергій Жадан. – Харків: Фоліо, 2007. – 797 с.

16. Бауман З. От паломника к туристу / З.Бауман // Социологический журнал. – 1995. – № 4. – С. 133 – 155.

17. Мельників Р. Сергій Жадан: мені вистачає України в Україні / Ростислав Мельників //Книжковий клуб плюс. – 2003. – №5.– С.37-43.

18. Дубинянська Я. Сергій Жадан: «Наприклад, закидати бомбами Управління культури…» // Дзеркало тижня. – 2005. – № 42 (570) 29 жовтня – 4 листопада. – С. 13.

19. Улюра Г. Коронована сила жіночої руки, або Про тих, хто «пише іншу прозу» (Меднікова М. Терористка; Гримич М. Егоїст; Поваляєва С. Ексгумація міста; Денисенко Л. Забавки з плоті та крові) / Ганна Улюра // Слово і час. – 2005. – № 3. – С. 65 – 71.

20. Паламарчук Г. Нотатки постмодерністки: Ми всі граємося в Бога / Галина Паламарчук // Кур'єр Кривбасу. – 2005. – № 193. – С.168 – 179.

21. Соловей О. Солодкий привид Жадана (Сергій Жадан) / Олег Соловей // Кур'єр Кривбасу. – 2008. – № 222-223.– С.333-338.

22. Іздрик Ю. Світ Софії. Еволюція / Ю.Іздрик / Андрухович С. Старі люди. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. – С. 3 – 7.

23. Сняданко Н. Чебрець в молоці / Наталка Сняданко. – Харків: Фоліо, 2007. – 218 с. – (Графіті)

24. Довженко О. Від ЖАДАНого до дійсного: «Депеш Мод» Сергія Жадана [Електронний ресурс] / Отар Довженко // Українська правда. – 2004. – 2 жовтня. – Режим доступу: http://www4.pravda.com.ua/news/2004/10/2/12349.htm

УДК 82-311.6.09

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ІСТОРИЧНОГО РОМАНУ: ІСТОРИКО – ЛІТЕРАТУРНИЙ ДИСКУРС

Ляшов Н.М., аспірант

Запорізький національний університет

У статті розглядається історико-літературний дискурс жанрових особливостей роману. Особлива увага зосереджена на аспекті становлення історичного роману від початку до сьогодення.

Ключові слова: історичний роман, жанр, сюжет, композиція, модифікація.

Ляшов Н.Н. ЖАНРОВЫЕ ОСОБЕННОСТИ ИСТОРИЧЕСКОГО РОМАНА: ИСТОРИКО–ЛИТЕРАТУРНЫЙ ДИСКУРС / Запорожский национальный университет, Украина.

В статье рассматривается историко-литературный дискурс жанровых особенностей романа. Основное внимание сосредоточено на аспекте становления исторического романа от начала до наших дней.

Ключевые слова: исторический роман, жанр, сюжет, композиция, модификация.

Lyashov N.M. GENRE FEATURES OF HISTORICAL NOVEL: HISTORICAL AND LITERARY DISKOURSE / Zaporizhzhya national university, Ukraine.

Historical and literary diskourse of novel genre features is analyzed in the article. Basic attention is concentrated on the aspect of becoming of historical novel from the beginning to our days.

Key words: historical novel, genre, plot, composition, modification.

Становлення національної культури та літератури неможливе без розвитку одного з найбільш розповсюдженого та досліджуваного жанру літератури - роману, зокрема його різновиду - історичного роману, який протягом всієї своєї великої та багатогранної еволюції, набував та втрачав притаманні йому риси, поки В. Скотт не вивів його формулу.

Питаннями, які пов'язані з історичним романом, займалися багато науковців. Метою цієї статті є аналіз історико-літературного дискурсу жанрових особливостей історичного роману, зокрема українського.